

;

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA BRNO, MERHAUTOVA 37
příspěvková organizace
Merhautova 37
613 00 Brno

Tel.: 545 211 651
www.zsmerhautova.cz

Celoškolní plán opatření pro žáky ohrožené studijním neúspěchem nebo odchodem ze vzdělávání

Hlavním cílem tohoto plánu opatření je zapojení žáků ohrožených možností školního neúspěchu do vzdělávacího procesu. Zainteresování učitelů a jejich rodičů, ale i dalších vzdělávacích a odborných partnerů. Škola bude usilovat o vytvoření takových podmínek ke vzdělávání žáků, aby co nejvíc eliminovaly riziko předčasného ukončení školní docházky. Základem úspěchu je dobrá spolupráce s odborníky, třídními učiteli, školním poradenským pracovištěm, ale hlavně i s rodiči.

Sledované oblasti:

1. Vztah rodina – škola
2. Školní docházka
3. Chování žáků
4. Prospěch žáků

1. Vztah, rodina – škola

Již léta usilujeme o užší spolupráci rodiny a školy. Musíme konstatovat, že v této rovině je stále stav neuspokojivý. Na naší ZŠ a MŠ se vzdělává velké množství žáků se slabým sociálním zařazením a to je důvod, proč se rodiče o své děti zajímají velmi málo. Jen malé procento rodičů se školou spolupracuje. S nárůstem romských žáků v přípravných ročnících a prvních třídách každoročně zaznamenáváme odliv žáků neromských, byť našich spádových.

Opatření školy:

- osobní kontakt třídních učitelů s rodiči, budování vzájemné důvěry s cílem jednotné podpory žáků
- předávání informací prostřednictvím telefonických rozhovorů, osobním jednáním v místě bydliště žáka (asistent – rodič)
- konzultace žáků i rodičů s učiteli

- vzdělávací a informovaní akce pro rodiče (společná setkání)
- písemné formy komunikace (žakovská knížka, web školy, email, sms, letáčky o škole, nástěnky u vchodu do jednotlivých budov)
- neformální zprávy o dítěti (školní akce, výlety, ŠVP, LVK, projektové dny)
- spolupráce školské rady

2. Školní docházka

Prioritou školy je eliminovat častou absenci a záškoláctví žáků (záškoláctví – skryté, impulsivní, plánované – je formou vědomého rozhodnutí nejit do školy, v případě skrytého záškoláctví dokonce rozhodnutí tolerované či dokonce podporované rodičem).

Opatření školy:

- pohovor učitele, výchovného poradce či ředitele školy s rodiči
- kázeňská opatření dle školního řádu školy

Komunikace s rodiči se bude týkat vysvětlování zákonné povinnosti rodičů posílat své dítě do školy, zjištění příčin záškoláctví, omluvené – neomluvené absence až po informace o možnostech výchovných opatření dle zákonů OSPOD a postihování záškoláctví jako jsou přestupky s uložením pokut, hrozba trestního stíhání a hrozba vyloučení z hmotné nouze.

3. Chování žáků

Vzhledem k různorodému složení žáků ZŠ a většiny žáků se SVP (zdravotní a sociální znevýhodnění, dysfunkční poruchy učení a chování, tělesné postižení a lehké mentální postižení), se setkáváme s různou úrovní chování těchto žáků. Někteří porušují pravidla, nespolupracují, vyvolávají konflikty, problémy řeší agresí, jsou výbušní, emocionálně nestabilní a ničí majetek školy.

- Opatření školy:
 - seznámení s pravidly chování, které si utváří každá třída ve spolupráci s třídním učitelem, seznámení se školním řádem
 - upozorňování na porušování pravidel domluvou
 - schůzka třídního učitele, rodiče a žáka
 - výchovná komise (třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence, ředitel školy)
 - kontaktování dalších odborníků (PPP, SVP, kurátor, spolupracující neziskové organizace – IQ ROMA servis, DROM, Českobritská o.p.s...)
 - pomoc asistentů, mentorů, doučovatelů a hlavně odporníků ŠPP

4. Prospěch žáka

Každý žák je hodnocen v souladu se svými individuálními možnostmi a nadáním. Zejména sociálně znevýhodnění žáci, kteří nemají zázemí v rodině a jejichž rodiny jsou velmi početné, mají problémy s domácí přípravou, nedokáží si plánovat volný čas, nejsou aktivní v hodinách, málo spolupracují se spolužáky i s učiteli, neplní úkoly, selhávají v hodnocení prospěchu. Mnozí žáci selhávají při kontrolních procesech a zkoušení, někdy hrozí i opakování ročníku.

Opatření školy:

- kontaktování rodičů (poznávání rodiny, zjišťování aktuální situace v rodině)
- seznámení rodičů s kritérii hodnocení, aktuálními výsledky prospěchu žáka, upozornění na problémy
- ve spolupráci s rodiči hledat možnosti doučování, nastavení plánu plnění povinností, možnost oprav, domácí příprava
- výchovná komise a kázeňské opatření v režimu školy
- spolupráce s partnery a neziskovými organizacemi (doučování, pomoc v rodině)
- výchovná komise za účasti kurátora (případný dohled sociálního pracovníka)
- případová konference
- výchovné opatření v rámci možností zákona a sociálně – právní ochraně dětí

V každodenní činnosti školy se všechny čtyři výše uvedené oblasti prolínají. Důležitým dokumentem a spolupracovníkem je školní řád, který přesně definuje:

- vnitřní řád školy
- pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků

Nezastupitelné místo pro žáky ohrožené školním neúspěchem má Školní poradenské pracoviště.

Patří do něj:

- výchovný poradce pro I. a II. stupeň ZŠ - 2
- školní metodik prevence - 2
- školní psycholog - 1
- speciální pedagogové – 4 (částečné úvazky)
- sociální pedagog – 1 (úvazek 0,5)

Tito odborníci pracují s dětmi ve školním prostředí, a proto mají četné možnosti, jak zachytit signály, že s žáky není něco v pořádku. Mohou pracovat na úrovni prevence, ale i včasné intervence. ŠPP podporuje klima důvěry v rámci školy – slovně při primární prevenci a pomáhá při řešení třídních kolektivů a jedinců. Slouží k upevňování morálních hodnot, k osvojování základních sociálních pravidel a sociálního chování, jako prevence patologického chování, rozvíjí vynalézavost, tvůrčí dovednosti a spolupráci.

Pro školní rok 2019/2020 ŠPP nabízí tyto sociálně – psychologické programy:

1) ZJIŠŤOVÁNÍ SOCIÁLNÍHO KLIMATU VE TŘÍDĚ

cíl: Aktivity zaměřené na zjišťování klimatu ve třídě.

2) ADAPTAČNÍ PROGRAMY pro nově vzniklé kolektivy

cíl: Program zaměřený na seznámení se žáků mezi sebou, s třídním učitelem. Jedná se o ucelený program, který trvá více hodin, případně celý den.

3) SEZNAMOVACÍ AKTIVITY

cíl: Zapojení nově příchozího/příchozích žáka/žáků do kolektivu, případně seznámení třídy s novým třídním učitelem.

4) SPOLUPRÁCE

cíl: Program zaměřený na spolupráci a kooperaci všech žáků ve třídě. Tvořivé aktivity, rozvoj fantazie, spolupráce v týmu, poznávání svých spolužáků.

5) SPOLUPRÁCE TŘÍDY A TŘÍDNÍHO UČITELE

6) PRAVIDLA TŘÍDY

cíl: Děti si samy určí (pod vedením pedagoga), co je dobré a co je špatné. Poznají k čemu jsou pravidla a proč je pro ně dobré, tyto pravidla dodržovat. Stanoví si vlastní pravidla a domluví si postup, jak budou postupovat v případě nedodržování těchto pravidel.

7) VZTAHY V KOLEKTIVU (+ vztahy mezi dívkami a chlapci)

cíl: Děti se naučí definovat vztahy, operovat s pojmy přátelství, partnerství, láska (+ ujasnění rozdílů mezi oběma pohlavími, vytyčení rozdílných vlastností a vzájemného chování dívky x hoši).

8) UMÍME SE DOMLUVIT

cíl: Program zaměřený na komunikaci a zásadní prvky v komunikaci. Možnosti komunikace. Verbální X neverbální.

9) KONFLIKTY

cíl: Program je zaměřený na řešení problémů při vztazích a konfliktů v kolektivu. Definování nejčastějších příčin vzniků konfliktů v jejich třídě.

10) TOLERANCE – SNÁŠENLIVOST

Všichni jsme rozdílní – pomoc chápat jeden druhého.

cíl: Seznámení žáků s odlišnostmi ostatních, nesoudit dle prvního dojmu.

11) PREVENCE ŠIKANY

cíl: Preventivní program proti šikaně – vymezení pojmu šikana, vznik a jak proti ní bojovat.

Využití následujících zásad, které považujeme za samozřejmé:

SPECIFIKA PRÁCE S DĚTMI Z KULTURNĚ ODLIŠNÉHO PROSTŘEDÍ

1) **Netrestat děti za chyby jejich rodičů.** Ať jde o poznámky, jiné kázeňské tresty, nebo dokonce špatné známky za nošení pomůcek. Zejména menší děti **demotivují k pravidelné školní docházce.** Není v jejich silách toto ovlivnit.

2) **Při komunikaci s dítětem být taktní a držet se etických zásad.** Opravdu nemusí vědět celá třída, že i paní učitelce vadí, že je dítě špinavé, nemá svačinu apod. Vše se dá řešit o přestávce v soukromí, s ohledem na city dítěte. Opět jde většinou o problémy, které dítě samo nevyřeší.

3) **Chcete-li dítě motivovat, musí spatřovat blízký cíl svého úsilí.** Například pololetní hodnocení je příliš vzdálené jeho představě. Hodnocení by mělo vždy obsahovat také pozitivní vyjádření, nikoli pouze vytýkání nedostatků.

4) **Snažte se o individuální přístup, pravidelné pozorování, které má svůj řád.** Můžete vysledovat, čeho byste si jinak nevšimli, napadnou vás řešení, na která byste nepřišli. My využíváme tzv. **individuálních vzdělávacích plánů**, v nichž sledujeme současný stav dítěte v dané oblasti, plánujeme cíl, kam chceme dojít, a volíme metody, jak toho dosáhnout. Tyto plány vyhodnocujeme jednou za půl roku, případně operativně měníme dle vyjádření PPP.

5) **Poznejte domácí prostředí dětí.** Pro práci s dětmi ze sociálně znevýhodněného prostředí je to velmi důležité. Může vám pomoci asistent pedagoga. Zjistíte například, že žák nenosí domácí úkoly ne proto, že je líný a škola je mu lhostejná, nýbrž proto, že doma nemá klidné místo, kde by se mohl připravovat, popřípadě že mu s domácím úkolem nemá kdo pomoci. Pokud není v možnostech rodičů, aby situaci vyřešili, je zejména pro dítě nejlepším řešením **doučování** nebo odkázání rodičů na někoho, kdo se může dětem věnovat (neziskové organizace, dobrovolníci aj.)

6) **Zaměřte se na úroveň zvládnutí českého jazyka.** U dětí může být stejně jako u rodičů velmi slabá a ovlivňuje průběh celého vzdělávání. Osvědčily se nám cvičení **a hry na rozšiřování slovní zásoby a rozvoj gramatiky** obdobné jako při práci s cizinci.

7) **Zapojte co nejvíce názorných ukázek**, projektovou činnost, hry pro nácvik pozornosti, ale také pohybové aktivity na odreagování.

8) **Pokud si s dítětem i přes všechny své snahy nevíte rady, nebojte se kontaktovat pracovníky PPP, SPC nebo neziskových organizací.** Víc hlav víc ví a vždy se najde řešení.

9) **Vyučujete-li romské děti, začleňte do výuky také prvky romské kultury** – tanec, hudbu (k nimž mají děti velké nadání a může jít o příležitost, jak je nechat vyniknout mezi ostatními) nebo pohádky a příběhy. Cílem by mělo být také to, aby i ostatní spolužáci vnímali hodnotu romské kultury a nepovažovali ji za něho podřadného. K tomuto účelu může posloužit knihy *Rozumění – Literatura Romů ve výuce (nejen) romských žáků* od nakladatelství KHER z roku 2013, která obsahuje metodiky pro práci v hodinách.

10) **Dítě si nemohlo vybrat rodinu, ve které se narodilo!**

V Brně 2. 9. 2019

PaedDr. Jana Foltýnová, Ph.D.

ředitelka školy